

UNIVERSITETET I TROMSØ
DET JURIDISKE FAKULTET
CAND.JUR.-EKSAMEN VÅREN 2004

Praktisk oppgave onsdag 21. april 2004 kl 09.00 – 18.00

I

En gruppe på rundt 20 mennesker i Lillevik besluttet i januar 2002 å danne en privat grunnskole som skulle ha Den evangelisk-lutherske lære som verdigrunnlag. De var enige om at skolen skulle organiseres som en forening, men ville vente med den formelle stiftelse av foreningen til det var blitt avklart om skolen ble offentlig godkjent med rett til statstilskudd i henhold til lov 14. juni 1985 nr. 73 om tilskot til private grunnskular og private skular som gjev vidaregåande opplæring (privatskoleloven) § 25, jf. § 26. Det ble valgt et interimsstyre på tre medlemmer med Peder Ås som leder, og i begynnelsen av februar 2002 sendte Lillevik privatskole under stiftelse v/interimsstyrets leder søknad til Utdannings- og forskningsdepartementet om offentlig godkjenning med rett til tilskudd. Mens søknaden var til behandling i departementet, ble det satt i gang innsamling av midler til skolen.

Departementet kom i vedtak av 20. juni 2002 til at skolen tilfredsstilte de krav privatskoleloven stiller, men at skolen likevel ikke kunne få statsstøtte. Dette ble begrunnet med at Lillevik var et lite sted, og at en privatskole derfor ville føre til at elevgrunnlaget ved den offentlige skolen ville bli redusert slik at det var tvilsomt om denne kunne opprettholdes. Videre ble det vist til at det i Lillevik var dannet en aksjonskomité mot skolen, og at dersom skolen ble godkjent, ville det gi grunnlag for splittelse i lokalsamfunnet. Etter departementets oppfatning hadde dessuten Peder Ås i et TV-program om kristne privatskoler gitt uttrykk for uakseptable holdninger til homofili. Han hadde i dette programmet uttalt at en del av begrunnelsen for å opprette skolen, var den etiske utglidning i samfunnet, og at det i den offentlige skole ikke blir tatt avstand fra homofil praksis. Under henvisning til bibelsitater uttalte han at homofil praksis er i strid med Guds klare ord, og at partnerskapsloven er Djevelens verk.

Lillevik privatskole under stiftelse v/Peder Ås tok i september 2002 med advokat Marte Kirkerud som prosessfullmektig ut stevning ved Oslo tingrett mot staten v/Statsministerens kontor v/statsministeren med påstand om at skolen hadde krav på å bli godkjent med rett til statsstøtte. Påstanden ble begrunnet med at skolen etter FN-konvensjonen av 16. desember 1966 om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) artikkel 13 nr. 3 har krav på støtte. Som vedlegg til stevningen fremla advokat Kirkerud en generell juridisk betenkning fra professor dr. juris Hans Tastad om innholdet av denne bestemmelsen. Under enhver omstendighet måtte avslaget etter saksøkerens syn anses ugyldig fordi det var i strid med privatskoleloven § 25 nr. 3, jf. § 3 bokstav a, de ulovfestede regler om utenforliggende hensyn og prinsippene om religions- og ytringsfrihet.

I tilsvaret fra regjeringsadvokaten ble saken påstått avvist. Som begrunnelse ble anført at Lillevik privatskole under stiftelse ikke hadde partsevne, at det ikke var foretatt forliksmegling, at saken skulle ha vært anlagt mot staten v/Utdannings- og forskningsdepartementet og at det etter norske regler om domstolskontroll med forvaltningen var åpenbart at retten ikke kunne avsi dom i samsvar med saksøkerens påstand. For det tilfelle at saken ble fremmet, krevde regjeringsadvokaten at betenkningen fra professor Tastad måtte tas ut av saken.

Når det gjaldt realitetene, anførte regjeringsadvokaten at ØSK artikkel 13 nr. 3 ikke kan påberopes i sak for norske domstoler, og at den under enhver omstendighet ikke kan forstås på den måte saksøkeren hevdet. Etter statens syn forelå det heller ikke andre ugyldighetsgrunner. Det ble vist til at grunnskolen etter lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringsloven) § 1-2 tredje ledd blant annet skal fremme menneskelig likeverd og åndsfrihet og toleranse, og at det derfor var viktig at man ikke godkjente skoler som står for slike holdninger overfor homofile som det Peder Ås hadde gitt uttrykk for i TV-programmet.

Regjeringsadvokaten bad i tilsvaret om at tingretten berammet særskilt rettsmøte til behandling av avvisningsspørsmålet. Denne begjæringen ble avslått i brev fra forberedende dommer i tingretten da det etter hans syn var mest hensiktsmessig å behandle spørsmålet om avvisning sammen med realitetene. Forberedende dommers beslutning om ikke å beramme særskilt rettsmøte til behandling av avvisningsspørsmålet ble påkjært av staten v/regjeringsadvokaten. Med den begrunnelse at tingrettens beslutning ikke kunne påkjæres, returnerte forberedende dommer kjæremålet til regjeringsadvokaten.

Drøft og ta stilling til de materielle og prosessuelle spørsmål oppgaven reiser.

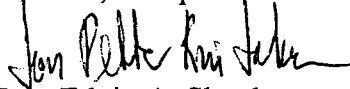
II

Hans Tastad hadde misbrukt narkotika siden han var 12 år gammel, og etter hvert hadde han opparbeidet seg en narkotikagjeld til Jan Storås på rundt kr 400.000. Storås ble kjent med at Hans Tastads mor – Hanne Tastad – hadde vunnet rundt kr 1.000.000 i Lotto, og han bad da Hans spørre moren om hun ville betale narkotikagjelden. Hans spurte moren, men hun ville ikke betale. Jan Storås fikk da hjelp fra to kamerater til å bortføre Hans Tastad. I et nedlagt verkstedlokale ved Tromsdalselven ble Hans bundet fast til en stol slik at han ikke kunne røre seg. Storås ringte deretter til Hanne Tastad, gav telefonrøret til Hans, og mens Hans holdt telefonrøret, ble han slått med et balltre. Hans gråt og tryglet moren om å få låne kr 400.000 slik at han kunne betale narkotikagjelden. Hanne var først steil, men gikk til slutt med på å tenke over saken til neste dag. For at Hans Tastad ikke skulle kunne rope om hjelp, puttet Jan Storås papir i munnen på ham og satte deretter en sterk tape over munnen. Storås og hans kamerater forlot deretter lokalet. Da de neste morgen kom til verkstedlokalet, fant de Hans Tastad sittende død i stolen. Det papir som var puttet i munnen på ham, hadde gått i oppløsning og tettet til svelget, og som følge av dette var han blitt kvalt. Storås ringte til Hanne Tastad og spurte om hun hadde bestemt seg for å betale pengene. Hanne svarte at hun hadde bestemt seg for å låne Hans kr 400.000, og de avtalte å møtes ved småbåthavnen i Tromsdalen for overlevering av pengene. Jan Storås lovde at Hans ville bli frigitt en halv time etter at pengene var overlevert.

Hanne ringte til politiet, og da Hanne møtte opp for å overlevere pengene, var politiet med. De hadde gjemt seg bak en båt, og da Jan Storås kom for å overta pengene, rykket politiet frem og pågrep ham.

Da statsadvokat Line Svartdal skulle ta ut tiltale, var hun usikker på hvilke bestemmelser hun skulle anvende. Hun bestemte seg raskt for at tiltalen i alle fall måtte omfatte straffeloven §§ 162, 222, 223 og 267. Derimot var hun usikker på hvilke andre bestemmelser som kunne benyttes. De bestemmelser hun vurderte, var straffeloven §§ 228, 229, 233, 239 og 242. Drøft og ta stilling til om de sistnevnte fem bestemmelsene er anvendelige, og om de i tilfelle kan anvendes i idealkonkurrens med §§ 162, 222, 223 og 267. Drøft også om §§ 228, 229, 233, 239 og 242 kan anvendes i idealkonkurrens med hverandre.

Tromsø, 21. april 2004

for Jens Edvin A. Skoghøy
eksamensleder